

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว ของเด็กก่อนวัยเรียน

นันทิณี วัฒนันท์, พยม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)*

นพวรรณ เปี้ยชื่อ, Ph.D. (Nursing)**

สุจินดา จารุพัฒน์ มารูโอ, Ph.D. (LifeScience and Human Technology)***

บทคัดย่อ :

วัตถุประสงค์ของการวิจัย: เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล (ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว จำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียน ภาวะโภชนาการ) ปัจจัยด้านครอบครัว (อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวและพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง) ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยว จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียน) กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การออกแบบวิจัย: วิจัยเชิงพรรณนาแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การดำเนินการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 5-6 ปี และผู้ปกครองจำนวน 154 คู่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประเมินภาวะโภชนาการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย สหสัมพันธ์สเปียร์แมน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัย: เด็กก่อนวัยเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวคิดเป็นร้อยละ 67.7 39.7 53.8 ตามลำดับส่วนใหญ่บริโภคมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง เป็นประเภทขนมกรุบกรอบมากที่สุด รองลงมา คือ ช็อคโกแลต และน้อยที่สุดคือ เยลลี่ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า จำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ($r_s = -.266, p = .001$) และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ($r_s = .632, p < .001$)

ข้อเสนอแนะ: จากผลการศึกษาพยาบาลและทีมสุขภาพสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเชิงทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว และการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่เหมาะสมของเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉพาะในเด็กที่ได้รับเงินไปโรงเรียนจำนวนมาก

วารสารสภาการพยาบาล 2560; 32(4) 55-66

คำสำคัญ : ขนมขบเคี้ยว พฤติกรรมการบริโภค เด็กก่อนวัยเรียน

*นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขานิติศาสตร์ (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

**ผู้เขียนหลัก รองศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: noppawan.pia@mahidol.ac.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

Factors Related to Preschoolers' Snack Consumption Behaviour

Nuntinee Wangnun, M.S.N (Community Nurse Practitioner)*

Noppawan Piaseu, Ph.D. (Nursing)**

Suchinda Jarupat Maruo, Ph.D. (Life Science and Human Technology)***

Abstract:

Objective: To examine preschoolers' snack consumption behaviour and its relation to individual factors (i.e., knowledge of and attitude towards snack consumption, daily allowance, and nutritional status); family factors (i.e., parents' occupations and education, family's income, and parents' snack consumption behaviour); and socio-environmental factors (i.e., access to snack-related information, and the number of snack shops near the school and home).

Design: Descriptive correlational research.

Methodology: Through stratified random sampling, a total of 154 pairs of preschoolers aged 5-6 and their guardians, all living in Muang district, Khonkaen province, were selected. Data were collected using a questionnaire, an interview, and nutritional state assessment. The data were analysed using descriptive statistics, Spearman's correlation analysis and chi-square test.

Results: The preschoolers' average scores on snack consumption knowledge, attitude and behaviour were 67.7%, 39.7% and 53.8%, respectively. The majority of them consumed snacks more than once a week, the most frequently consumed types of snacks being crisps and chocolate, and the least frequently consumed being jelly. A correlation analysis revealed a negative relation between the preschoolers allowances and their snack consumption behaviour ($r_s = -.266, p = .001$). On the other hand, a positive relation was found between the preschoolers snack consumption behaviour and their parents' ($r_s = .632, p < .001$).

Recommendations: Based on the results, nurses and healthcare staff can apply the information for study on factors predicting consumption, and to developing a programme that properly promotes snack consumption behaviour of preschoolers, especially those on high daily allowances.

Thai Journal of Nursing Council 2017; 32(4) 55-66

Keywords: snacks; consumption behaviour; preschoolers

*Master's Student, Master of Nursing Program (Community Health Nurse Practitioner) Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University Email: nuntinee@cas.ac.th

**Corresponding author, Associate Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, E-mail: noppawan.pia@mahidol.ac.th

***Assistant Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เนื่องจากการดำรงชีวิตที่เร่งรีบและค่านิยมในการบริโภคที่เปลี่ยนไป ขนมและอาหารว่างจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น จากการสำรวจพบว่าเด็กก่อนวัยเรียนบริโภคขนมขบเคี้ยวร้อยละ 49 และเครื่องดื่มรสหวานคิดเป็นร้อยละ 24 ของพลังงานที่ควรได้รับ¹ เด็กบริโภคขนมขบเคี้ยวแต่ละวันคิดเป็นร้อยละ 56.7² โดยซื้อจากร้านสะดวกซื้อมากที่สุดซึ่งมีแรงจูงใจคือ หาซื้อง่าย ร้อยละ 26.9 รองลงคือ ราคาไม่แพงร้อยละ 23.9¹³ ขนมขบเคี้ยวที่ได้รับความนิยมสูงสุด 4 อันดับแรกคือ มันฝรั่ง ลูกอม ซ็อกโกแลต และข้าวเกรียบกุ้ง ตามลำดับ ซึ่งมีส่วนประกอบของไขมัน แป้ง น้ำตาล เกลือ และสารปรุรงสีฟันสอดคล้องกับรายงานอัตราการบริโภคน้ำตาลที่เพิ่มขึ้นจาก 10 กิโลกรัม/คน ในปี พ.ศ. 2526 เป็น 29.05 กิโลกรัม/คน ในปี พ.ศ. 2554⁴ และยังพบว่าเด็กได้รับโซเดียมจากขนมขบเคี้ยวมากกว่าเกณฑ์ที่ควรได้รับถึง 3-4 เท่า นอกจากนี้ขนมขบเคี้ยวส่วนใหญ่มีสารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการต่ำจึงส่งผลต่อปัญหาทางโภชนาการที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเด็กอ้วนที่พบสูงถึงร้อยละ 12 และตัวมร้อยละ 5^{1,2} และมีความเสี่ยงต่อโรคอ้วนในวัยผู้ใหญ่³

การบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนมีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบด้านร่างกายพบทั้งในระยะสั้นได้แก่ ฟันผุ และภาวะโภชนาการเกินซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพในหลายระบบ และในระยะยาวจะนำไปสู่การเกิดโรคเรื้อรัง⁴ ผลกระทบด้านจิตใจ ทำให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง เนื่องจากมักถูกเพื่อนล้อว่าอ้วนจนกลายเป็นปมด้อย จึงทำให้ผลกระทบต่อทักษะการเข้าสังคม คือขาดความมั่นใจ รู้สึกโดดเดี่ยวและแยกตัว

จากสังคมและเกิดภาวะซึมเศร้าตามมา⁵⁻⁶ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ พบว่าประเทศไทยต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายซื้อขนมขบเคี้ยวบริโภค คิดเป็นเงินถึง 170,000 ล้านบาท/ปี ค่าใช้จ่ายสื่อโฆษณาขนมขบเคี้ยวคิดเป็นเงิน 1,000 ล้านบาทปีและยังพบว่าเด็กซื้อขนมขบเคี้ยวคิดเป็นร้อยละ 80 ของเงินที่นำไปโรงเรียน² ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นก็ประสบปัญหาเช่นกัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ปกครองจึงมีเวลาจำกัดในการดูแลเด็ก บางครั้งไม่รับประทานอาหารเช้าแต่รับประทานขนมขบเคี้ยวแทน และส่วนใหญ่เด็กอยู่ตามลำพังมักรับประทานอาหารเช้ารูปที่มีคุณค่าทางโภชนาการน้อยซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการ¹⁹ ดังผลการสำรวจพื้นที่จังหวัดขอนแก่นปี 2555 พบอัตราความชุกของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีโรคฟันผุร้อยละ 60-90 เนื่องจากรับประทานขนมและลูกอม และขาดการดูแลความสะอาดช่องปากด้วยการแปรงฟัน¹⁴

จากปัญหาและผลกระทบดังกล่าว มีสาเหตุปัจจัยที่หลากหลายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน สามารถอธิบายได้จากมุมมองเชิงนิเวศวิทยา⁷ ที่ให้ความสำคัญกับอิทธิพลหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยระดับบุคคล (microsystem) ความชื่นชอบขนมขบเคี้ยวส่งผลให้เด็กเลือกซื้อขนมชนิดนั้นมาบริโภค อีกทั้งจำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียน ทำให้เด็กสามารถซื้อขนมมาบริโภคได้มากขึ้น² และการขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกซื้อและการบริโภคที่เหมาะสมต่อสุขภาพ^{10,20} 2) ปัจจัยด้านครอบครัว (mesosystem) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอาชีพและรายได้¹⁹ และยังพบว่า

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย มีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง รวมทั้งการเลือกบริโภคของผู้ปกครองและเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการบริโภคของเด็ก³) ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (exosystem) เด็กมีพัฒนาการในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากเพื่อน ครู ผู้ปกครองและจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสื่อโฆษณา พบว่า เด็กที่อายุต่ำกว่า 8 ปี โดยเฉพาะเด็กก่อนวัยเรียน ยังมีข้อจำกัดในการแยกแยะเนื้อหาความจริงจากสื่อโฆษณา การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวจากสื่อโฆษณาจึงส่งผลให้เด็กหันมาบริโภคตามสื่อโฆษณานั้น นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านร้านขายขนมใกล้บ้านและใกล้โรงเรียนที่มีจำนวนมากและง่ายต่อการเข้าถึงอีกด้วย¹⁰ 4) ปัจจัยด้านนโยบายสุขภาพวัฒนธรรม (macrosystem) และ 5) ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงของเวลา (chronosystem) ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยข้างท้ายนี้ พบว่ามีอิทธิพลค่อนข้างน้อยต่อการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียน^{7,10}

วิถีชีวิตของเด็กและครอบครัวในจังหวัดขอนแก่นมีการเปลี่ยนแปลงตามอิทธิพลทางสังคม โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองโดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการทำงานค่อนข้างมาก และไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการบริโภคอาหารของเด็กและครอบครัว ปล่อยให้เด็กเลือกซื้ออาหารรับประทานเองซึ่งเด็กมักซื้อขนมขบเคี้ยวก่อนและหลังเข้าเรียน¹⁰ ส่งผลให้เกิดฟันผุและปัญหาโภชนาการตามมา ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวมักเป็นการศึกษากลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศึกษาการบริโภคขนมขบเคี้ยวในภาพรวมทั้งประเทศ อีกทั้งการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวยังไม่มีการศึกษากับเด็กก่อนวัยเรียน จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรม

การบริโภคอาหารที่เหมาะสมในเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนารูปแบบหรือโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว จำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียนและภาวะโภชนาการ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครองระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวและพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครองและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวจำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียน กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครองและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน

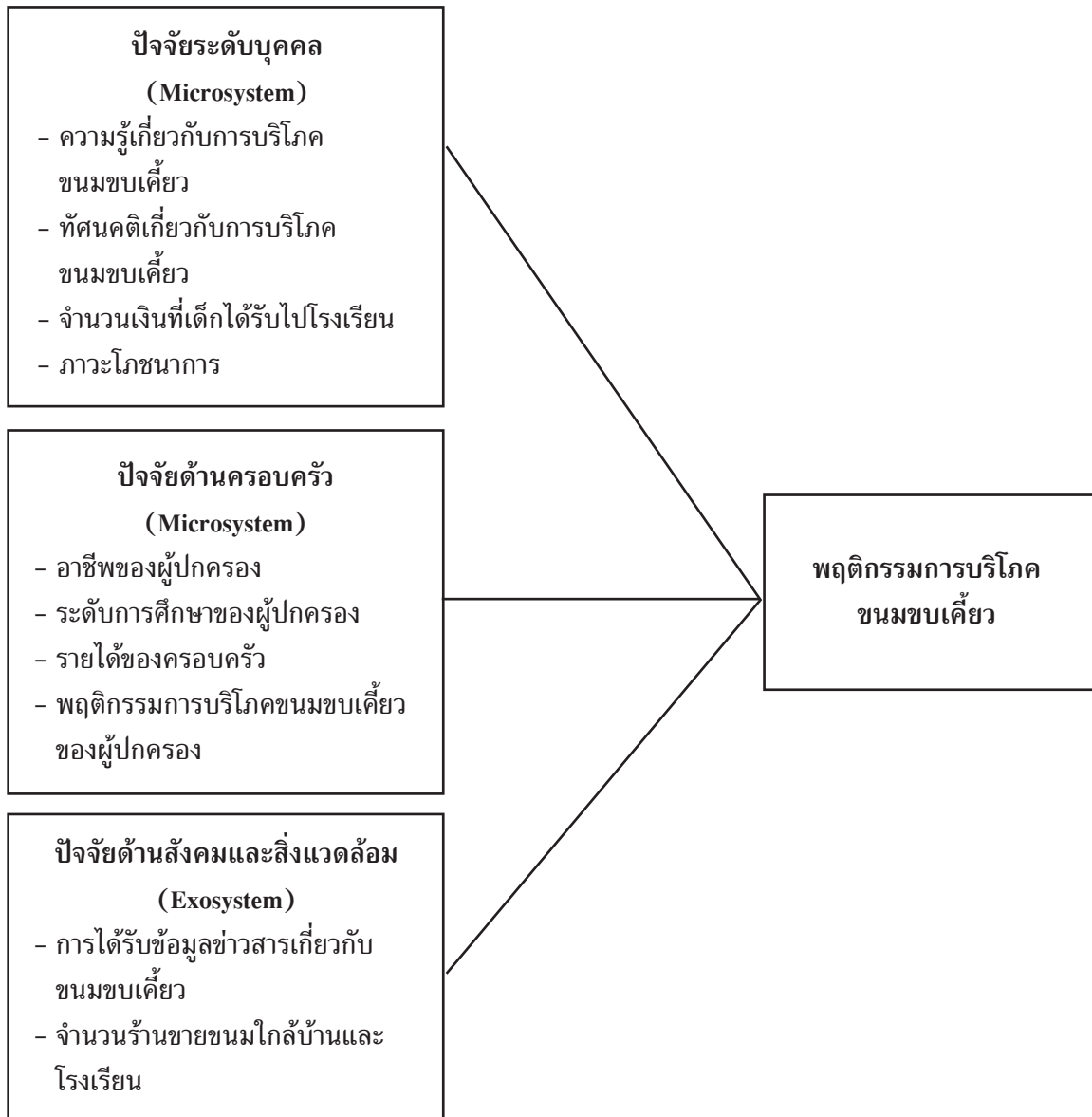
กรอบแนวคิดของการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ประยุกต์จากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner⁷ ที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม ระดับพัฒนาการ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสังคมและสิ่งแวดล้อม และครอบคลุมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) ปัจจัยระดับบุคคล เป็นปัจจัยที่ใกล้ชิด

ของเด็กมากที่สุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว¹⁰ ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว¹⁰ จำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียน² และภาวะโภชนาการ²⁰

2) ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลที่ผ่านการขัดเกลาจากสังคม ได้แก่ อาชีพ

ของผู้ปกครอง¹⁰ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง¹⁹ รายได้ของครอบครัว¹⁹ และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง^{10,19} และ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยว² จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียน^{10,12} (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยายเชิงวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 5-6 ปี และผู้ปกครอง ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตัวอย่าง คือ เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 5-6 ปี และผู้ปกครอง ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 154 คน

การคัดเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากโรงเรียนในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยเริ่มจากแบ่งตามลักษณะของโรงเรียนเป็น 3 ลักษณะคือโรงเรียนสังกัดรัฐบาล ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โรงเรียนสังกัดรัฐบาล นอกเขตเทศบาลนครขอนแก่น และโรงเรียนสังกัดเอกชน แล้วจึงสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกคือ ผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่ดูแลเรื่องอาหารให้กับเด็ก และได้รับการระบุว่าเด็กเป็นผู้ใกล้ชิด ไม่รวมถึงผู้รับจ้างดูแลรวมทั้งเด็กและผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามหลักการ power analysis⁹ โดยอ้างอิงจากงานวิจัยที่ผ่านมา¹⁰ ที่มีขนาดอิทธิพล (effect size) เท่ากับ 0.3 เปิดตารางได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 88 เนื่องจากมีโอกาสสูงที่ได้ข้อมูลไม่สมบูรณ์⁹ และในการทบทวนงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกันได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน

ร้อยละ 50¹⁰ ผู้วิจัยจึงเพิ่มตัวอย่างเป็น 2 เท่าได้ตัวอย่างเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ปกครองกลุ่มละ 176 คนได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ปกครองกลุ่มละ 154 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5

สถานที่ดำเนินการวิจัย

โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผือโรงเรียนบ้านหนองหลุมโรงเรียนอนุบาลสวนสนและโรงเรียนอนุบาลเคหะชุมชนขอนแก่น

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวตัดแปลงจากสุธีรา บัวทอง¹⁰ แบ่งเป็นแบบสอบถามของเด็กก่อนวัยเรียน และแบบสอบถามของผู้ปกครอง

แบบสอบถามของเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย 4 ชุดดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ และวิธีการเลือกซื้อขนม จำนวน 3 ข้อ

2) แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนโดยผู้วิจัยได้มีการสำรวจพื้นที่เกี่ยวกับตัวอย่างขนมขบเคี้ยวแต่ละประเภทพร้อมทั้งจัดทำภาพสีรูปขนมต่างๆประกอบการตัดสินใจเลือก เพื่อช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้นในการตอบแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่เด็กปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่ ชนิด ความถี่และปริมาณที่บริโภคขนมขบเคี้ยวในแต่ละสัปดาห์ รวมจำนวน 9 ข้อ มีลักษณะการตอบแบบ rating scale 4 ระดับ ให้เลือกตั้งแต่ไม่เคยกินเลย (0 คะแนน) ถึงกินทุกวัน (3 คะแนน)

และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-27 คะแนน คะแนนมาก หมายความว่า มีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสม

3) แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว รวมจำนวน 9 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความคิดเห็นต่อลักษณะของขนมขบเคี้ยวจำนวน 5 ข้อ ความคิดเห็นต่อผลที่ได้รับจากการบริโภคขนมขบเคี้ยวจำนวน 4 ข้อ ลักษณะการตอบเป็นแบบ Likert scale 3 ระดับคือ เห็นด้วย (2 คะแนน) เฉย ๆ (1 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (0 คะแนน) และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-18 คะแนน คะแนนมาก หมายความว่า มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว

4) แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน รวมจำนวน 10 ข้อ ลักษณะการตอบคือ ใช่ ไม่ใช่และไม่แน่ใจ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-10 คะแนน คะแนนมาก หมายความว่ามีความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว

แบบสอบถามของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 3 ชุด ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครองขนาดครอบครัว ความสัมพันธ์กับเด็ก ประวัติโรคประจำตัวของเด็ก การได้รับอาหารมื้อหลักของเด็ก จำนวนเงินที่ให้เด็กไปโรงเรียน จำนวนร้านขายขนมขบเคี้ยวใกล้บ้านและโรงเรียน รวมจำนวน 24 ข้อ

2) แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง เป็นแบบประเมินการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่ผู้ปกครองปฏิบัติ

เป็นประจำ ได้แก่ ชนิด ความถี่และปริมาณที่บริโภคขนมขบเคี้ยวในแต่ละสัปดาห์รวมจำนวน 9 ข้อ ลักษณะการตอบแบบ rating scale 4 ระดับ ให้เลือกตั้งแต่ไม่เคยกินเลย (0 คะแนน) ถึงกินทุกวัน (3 คะแนน) และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-27 คะแนน คะแนนมาก หมายความว่า มีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสม

3) แบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนเป็นแบบประเมินเกี่ยวกับความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับขนมขบเคี้ยว ที่เด็กก่อนวัยเรียนได้รับจาก 4 ด้าน ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน ครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือจากสื่อโฆษณาต่าง ๆ รวมทั้งได้รับการชักชวนให้บริโภคและผลของการบริโภคขนมขบเคี้ยว ด้านละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ ลักษณะการตอบเป็นแบบ Semantic Differential Scale ให้เลือก เคย (1 คะแนน) ไม่เคย (0 คะแนน) และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-24 คะแนน คะแนนมาก หมายความว่ามีการได้รับข้อมูลข่าวสารมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านโภชนาการ การพยาบาลเด็ก และการพยาบาลชุมชนแล้วนำมาแก้ไขความเหมาะสมจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความเที่ยงในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครองแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .82, .77, .84

ตามลำดับ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน แบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ได้ค่าคูเดอร์- ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson, KR-20) เท่ากับ .71 และ .97 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 เครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน

เครื่องชั่งน้ำหนักแบบดิจิทัล รุ่น TANITA-UM029 ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงและความตรงของเครื่องที่ได้รับรองโดยกระทรวงพาณิชย์ มีการตรวจสอบเครื่องชั่งน้ำหนักให้แสดงเลขศูนย์ก่อนชั่งน้ำหนักทุกครั้ง เครื่องวัดส่วนสูงใช้เครื่องเดียวกันตลอดการเก็บข้อมูล และมีขั้นตอนการวัดและการบันทึกที่เหมือนกันทุกครั้ง นำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับกราฟเกณฑ์อ้างอิงน้ำหนัก ส่วนสูง และเครื่องชี้วัดภาวะโภชนาการของประชาชนไทยอายุ 1 วัน-19 ปี ของกองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2542¹¹

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกสุขภาพ

แบบบันทึกสุขภาพ ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูล น้ำหนัก ส่วนสูงและภาวะโภชนาการ

การพิทักษ์สิทธิของตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล (เอกสารรับรองเลขที่ 2554/272) และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนโดยละเอียดของการวิจัยแจ้งสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย และสามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดเวลา การนำเสนอผลการวิจัยทำในภาพรวม และจะทำลายข้อมูลเมื่อผลงานได้รับการตีพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ช่วยวิจัยจำนวน 7 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการภายหลังได้รับอนุมัติจาก

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และโรงเรียนที่เป็นสถานที่เก็บข้อมูล จัดทำขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมผู้ช่วยวิจัย ที่เป็นพยาบาลวิชาชีพผ่านการอบรมการวิจัยการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหิดลโดยทำหน้าที่หมุนเวียนกันวันละ 3 คน ชักซ้อมความเข้าใจอีกครั้งในวันที่เก็บข้อมูล นัดหมายวันเวลา สถานที่ในการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูประจำชั้น

2. ขั้นตอนการชี้แจงขั้นตอนทั้งหมดกับครูประจำชั้น

หลังจากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองโดยฝากแบบสอบถามผ่านครูประจำชั้นแล้วจึงนัดหมายติดตามแบบสอบถามหลังจากนั้น 5 วัน ให้ผู้ปกครองลงนามยินยอมให้เก็บข้อมูลตนเองและบุตรได้ โดยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามด้วยตนเองตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงเก็บข้อมูลในเด็กก่อนวัยเรียนด้วยการสัมภาษณ์จากนั้นทำการประเมินภาวะโภชนาการ และบันทึกลงในแบบสอบถามตามลำดับ โดยใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 30 นาทีต่อราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล (ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวและจำนวนเงินที่เด็ก

ได้รับไปโรงเรียน) ปัจจัยด้านครอบครัว (ระดับการศึกษาของผู้ปกครองรายได้ของครอบครัวและพฤติกรรม การบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง) ปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม (การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนม ขบเคี้ยว จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียน) กับ พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman Rank Correlation)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพของ ผู้ปกครองและภาวะโภชนาการ กับพฤติกรรมการบริโภค ขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนด้วย การทดสอบ ไคสแควร์ (Chi-square test)

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 154 คน มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.9)ศึกษาระดับ อนุบาล 3 (ร้อยละ 53.9) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว น้อยกว่า 5 คน (ร้อยละ 50) เป็นบุตรคนแรก (ร้อยละ 58.4) ทุกโรงเรียนมีโครงการอาหารกลางวัน เด็กส่วนใหญ่ รับประทานอาหารเช้าทุกวัน (ร้อยละ 78.6) ไม่มี โรคประจำตัว (ร้อยละ 88.3) ผู้ปกครองซื้อขนมให้เด็ก รับประทาน (ร้อยละ 90.9) ส่วนน้อยคือซื้อรับประทาน เอง (ร้อยละ 9.1) มากกว่าครึ่งซื้อขนมขบเคี้ยวจาก ร้านค้าใกล้บ้าน (ร้อยละ 53.2) รองลงมาซื้อจากร้านค้า ใกล้โรงเรียน (ร้อยละ 39)

กลุ่มตัวอย่างเด็กก่อนวัยเรียน มีคะแนนความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวเฉลี่ยเท่ากับ 6.77 ± 1.68 คิดเป็นร้อยละ 67.66 ของค่าเฉลี่ย มากกว่าครึ่ง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวมาก (ร้อยละ 63)ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวเฉลี่ย เท่ากับ 5.81 ± 3.20 คิดเป็นร้อยละ 39.68 ของค่าเฉลี่ย ส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่ดี (ร้อยละ 91.6) เด็กได้รับเงิน ไปโรงเรียนเฉลี่ย 13.90 ± 14.17 บาทต่อวัน มากกว่า

ครั้งที่ได้รับเงินไปโรงเรียนน้อยกว่า 20 บาทต่อวัน (ร้อยละ 58.4) ส่วนใหญ่มีภาวะโภชนาการปกติ (ร้อยละ 79.2) มีคะแนนพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว เฉลี่ยเท่ากับ 14.53 ± 4.06 คิดเป็นร้อยละ 53.80 ของค่าเฉลี่ย มากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมการบริโภคขนม ขบเคี้ยวไม่เหมาะสม (ร้อยละ 66.9)

ผู้ปกครองมากกว่าครึ่งมีอายุน้อยกว่า 35 ปี (ร้อยละ 61.7) ผู้ที่ดูแลเรื่องอาหารส่วนใหญ่คือ มารดา (ร้อยละ 67.5) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 39.0) สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด (ร้อยละ 29.2) มีรายได้ 10,000-20,000 บาทต่อ เดือนมากที่สุด (ร้อยละ 35.7) คะแนนพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวเฉลี่ยเท่ากับ 15.49 ± 3.92 คิด เป็นร้อยละของค่าเฉลี่ย 57.38 ส่วนใหญ่มีพฤติกรร มไม่เหมาะสม (ร้อยละ 51.9) การได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 12.52 ± 3.18 ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย (ร้อยละ 79.9) จำนวน ร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียนส่วนใหญ่น้อยกว่า 6 ร้าน (ร้อยละ 82.47)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติ สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมนพบว่า จำนวนเงินที่เด็ก ได้รับไปโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรร มการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ($r = -.266, p=.001$) และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรร มการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ($r = .632, p < .001$) อย่างไรก็ตาม ความรู้เกี่ยวกับการบริโภค ขนมขบเคี้ยว ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยว จำนวน ร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในเด็กก่อนวัยเรียน (n = 154)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของพฤติกรรมการบริโภค ขนมขบเคี้ยว	p-value
ปัจจัยระดับบุคคล		
ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว	.094	.24
ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว	.007	.93
จำนวนเงินที่เด็กได้รับไปโรงเรียน	-.266	.001
ปัจจัยด้านครอบครัวและการเลี้ยงดู		
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	.069	.40
รายได้ของครอบครัว	.099	.22
พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง	.632	<.001
ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม		
การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยว	-.059	.47
จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียน	-.051	.53

ผลการทดสอบไคสแควร์พบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กและอาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน ($\chi^2 = 2.471$; $\chi^2 = .842$, $p > .05$)

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนเกือบทั้งหมด มีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่รับประทานมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง เมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนชอบรับประทานประเภทขนมกรุบกรอบมากที่สุด ได้แก่ มันฝรั่งทอด ข้าวเกรียบ ขนมอบกรอบ ข้าวโพดอบกรอบ แป้งทอดรองลงมา คือ ประเภทซ็อกโกแลต และรับประทานน้อยที่สุด คือ ประเภทเยลลี่ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา^{3,12-15} ซึ่งคล้ายกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่มี

ผู้ปกครองเป็นผู้ดูแลเรื่องรายการอาหารเข้าและเย็น และเกือบทั้งหมดมีผู้ปกครองเป็นผู้ซื้อให้บริโภค เด็กก่อนวัยเรียนจะเลือกซื้ออาหารจากแหล่งใกล้บ้านและโรงเรียนเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน อีกทั้งสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่อยู่รอบเลี้ยงดูเด็กเป็นส่วนใหญ่และใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา^{8,16} โดยส่วนใหญ่มารดาเป็นผู้เลือกซื้อให้เด็กบริโภค อีกทั้งเด็กก่อนวัยเรียน เด็กยังไม่สามารถแยกแยะเลือกซื้อสิ่งที่มีคุณค่าทางโภชนาการในการรับประทานได้

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าในกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับเงินไปโรงเรียนจำนวนมากมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวไม่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเงินส่วนใหญ่นำไปซื้อขนมขบเคี้ยวซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนไม่ต้องซื้ออาหาร

มารับประทาน ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดหาอาหารกลางวันให้ ดังนั้นเงินส่วนที่เด็กได้รับหากมีจำนวนมาก เด็กก็จะนำไปซื้อขนมขบเคี้ยวรับประทานเนื่องจากมีรสอร่อย สีสันที่สดใส มีของเล่นแถมและหาซื้อง่ายทั้งที่ใกล้โรงเรียน และใกล้บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนเลือกซื้อขนมจากรสชาติที่ถูกปากและมีของแถม¹⁵ และสอดคล้องกับแนวคิดเชิงนิเวศวิทยา⁷ ที่อธิบายได้จากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กอย่างมากอีกทั้งเด็กก่อนวัยเรียนเรียนรู้สิ่งรอบตัวเร็ว

พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา^{8,9,10} เนื่องจากเด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีการเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้ใกล้ชิด อีกทั้งผู้ปกครองเกือบทั้งหมดเป็นผู้เลือกอาหารที่บริโภคขนมขบเคี้ยวให้เด็กทั้งมือเช้าและเย็นภายหลังเลิกเรียน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียน

ความรู้ทัศนคติ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองรายได้ของครอบครัวการได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียนภาวะโภชนาการ และอาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสามารถอธิบายได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนไม่มีความรู้ ทัศนคติ และภาวะโภชนาการจะแตกต่างกัน ผู้ปกครองจะเป็นผู้ซื้อขนมขบเคี้ยวให้ เด็กก่อนวัยเรียนขณะอยู่ที่บ้าน และครูเป็นผู้จัดหาอาหารให้บริโภค ในขณะที่โรงเรียน จึงมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองรายได้ของครอบครัวการได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียนและอาชีพของผู้ปกครองอยู่ในระดับใดก็มีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว

ไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาคั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา ที่พบว่า พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองรายได้ของครอบครัวการได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนร้านขายขนมใกล้บ้านและโรงเรียนภาวะโภชนาการและอาชีพของผู้ปกครอง^{10,17} ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในกลุ่มเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นที่สามารถเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวที่ตนชื่นชอบมากกว่าและเข้าถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมได้มากกว่า เช่น สื่อโฆษณา เป็นต้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผลการศึกษาคั้งนี้สามารถอ้างอิงไปยังประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับเด็กก่อนวัยเรียนเฉพาะเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลและทีมสุขภาพสามารถใช้ผลการศึกษาคั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียนและการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่เหมาะสมของเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉพาะในเด็กที่ได้รับเงินไปโรงเรียนจำนวนมาก

References

1. National Health Examination Survey Office (Thailand). Report of the food consumption survey of the Thai People–Thailand National Health and Examination Survey 2008–2009. Nonthaburi: The Graphic System; 2010.(In Thai)
2. Mosuwan L. Dessert and children’s health. In: Sututworawut A, Jongviriyapan N, Tantashewathon S, editors. Nutrition guideline. Bangkok: Pimsow; 2007, 71–104. (In Thai)

3. Department of Health: Ministry of Health (Thailand). Sugar sweetness in dessert, beverage, milk, for children Health [serial online] 2011 May [cited 2013 May 8]; Available from URL: http://www.thaihealth.or.th/partner/books_rec/29641
4. Wongkongkatep S. Sweet food consumption behaviour and dental caries in pre-school children. Bangkok: Onprintshop; 2007. (In Thai)
5. Anderson PM, Butcher KF, Levine PB. Economic perspective on children obesity. *Eco Per*2003; 3: 30-2.
6. Huerta M, Bibi H, Haviv J, Scharf S, Gdalevich. Parental smoking and education as determinants of overweight in Israeli children. *Pre Chronic Dis* 2006; 3(2): 1-9.
7. Bronfenbrenner U. The Ecological perspective of development [serial online] 2010 Jan [cited 2010 January 12]; Available from: URL: <http://faculty.weber.edu/tlday/human.development/ecological.htm>
8. Isarapun P. Consumption of crispy snacks in child center at KhaoRhang District Administration Organization in amphur-muang, Ratchaburi province. Ratchaburi; 2008. (In Thai)
9. Polit DF, Beck CT. Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer Lippincott William & Wilkins; 2012.
10. Beathong S. Factors associated with food behavior for snacks and sweet beverages among primary school students in amphur-muang, NakhonPatomprovince. [dissertation]. NakhonPathom: MahidolUniv; 2007. (In Thai)
11. Nutrition Division, Department of Health: Ministry of Public Health. Weight height comparison chart and nutrition indicators of Thai People aged 1 to 19 years. Nonthaburi: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand; 2000. (In Thai)
12. Wisitcharean K. Factors associated with nutritional status in pre-school children in Nakhon Nayok Province. [dissertation]. Nakhon Pathom: Mahidol Univ; 2007. (In Thai)
13. Songkhla Consumer Organization Network. Consumption snack behavior in children of the view of the parents [serial online] 2010 Oct [cited 2010 October 22]. Available from: URL: <http://eportfolio.hu.ac.th/research/images/stories/snack.doc>
14. Hauwdcharean G, Chareanmanop J. Data collection of energy, sugar, salt and fatty ready made meals. [dissertation]. Nakhon Pathom: Mahidol Univ; 2009. (In Thai)
15. Wungrath J. Food consumption behavior of pre-school children whose parents working in other places. *J Pub Health Dev* 2011; 9(3), 312-23.
16. Sangdadchart C. Critical thinking development with snack consumption in school children in SamutPrakarn Province. [dissertation]. Nakhon Pathom: Mahidol Univ; 2010. (in Thai)
17. Khotpukdee N. Child development in Ruangdaraganon. N et al, editors. Handbook of development and child behavior. Bangkok: Holistic publishing; 2007. p.359-93.
18. Office of the Basic Education Commission. Policies and guidelines for admission of students under the Office of the Basic Education Commission [serial online] 2010 Feb [cited 2010 February 6]. Available from: URL: http://210.246.188.60/Rubstudent_web54/
19. Boyer LE et al. Shape of snack food does not predict snack intake in a sample of preschoolers: a cross-over study. *IJBNPA* 2012; 9: 90-4.
20. Salvy SJ, Kieffer E, Epstein LH. Effect of social context on overweight and normal-weight children's food selection. *NIH Public Access* 2008; 9(2): 190-196.
20. Kleef EV et al. Healthy snack at the checkout counter: A lab and field study on the impact of shelf arrangement and assortment structure on consumer choices. *BMC Public Health* 2012; 12: 1072-82.